



A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsa
8/2025. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.038/2024/13. szám)
a bírósághoz fordulás jogának személyiségi jogi összefüggéseiről

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria P.VI. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A bírósághoz fordulás joga nem személyiségi jog, ezért a bírósághoz fordulás jogának sérelme személyiségi jogvédelmet nem alapol meg.
2. A Kúria indítványozó tanácsa a Pfv.21.839/2011/3. számú határozattól az 1. pontban érintett jogértelmezési kérdésben eltérhet.
3. A Kúria Pfv.21.839/2011/3. számú határozata és más, azonos tartalmú határozatai az 1. pontban érintett jogértelmezési kérdésben a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejű döntésként.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria előtt Pfv.20.160/2024. számon indult felülvizsgálati eljárásban az eljáró tanács (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított jogkörében eljárva a 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria Pfv.21.839/2011/3. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: referenciahatározat) a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 75. § (1) bekezdése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-a értelmezése körében.

- [2] Az indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése szerint felfüggesztette a jogegységi eljárás befejezéséig.

II.

- [3] A jogegységi eljárást indítványozó tanács előtt indult felülvizsgálati ügy tényállása szerint a felperes 2018. október 4-én adásvételi előszerződést kötött a perben nem álló kft.-vel. Az előszerződésben a kft. egy budapesti társasházi lakásnak a felperes részére történő értékesítésére vállalt kötelezettséget. Az előszerződés alapján a felperes a 10.820.000 forint összegű teljes vételárat megfizette a kft. részére. Utóbb, 2018. november 26-án két – perben nem álló – természetes személy az előszerződést biztosító mellékkötelezettségként készfizető kezességet vállalt arra, hogy ha az eladó az előszerződésben foglalt fizetési kötelezettségét az esedékességkor nem teljesíti, az eladónak az előszerződés alapján fennálló fizetési kötelezettsége teljesítéséért 13.240.000 forint erejéig helytállnak.

- [4] A felperes és a kft. 2018. december 9-én és 2019. január 16-án kölcsönszerződéseket is kötöttek, amelyek alapján a felperes további 16.460.000 forintot kölcsönként a kft.

rendelkezésre bocsátott. Ezt követően a kft. több alkalommal tartozáselismerő nyilatkozatokat tett közjegyző előtt, amelyekben különböző, milliós nagyságrendű tartozásai fennállását ismerte el a felperessel szemben.

- [5] A felperes 2019. szeptember 5-én megbízta az alperes ügyvédet, hogy a kft. adóst, valamint a készfizető kezeseket összesen 68.278.000 forint tartozás megfizetésére szólítsa fel, ennek eredménytelensége esetén pedig tegyen büntetőfeljelentést, és a büntetőeljárásban a felperest sértettként képviselje. Az alperes megbízatásának teljesítése eredményeként 3.660.000 forint megtérült a felperesnek.
- [6] A bíróság 2020. március 13-án elrendelte a kft. felszámolását, amelyről a felperes egy héten belül értesült. Először hitelezői igénybejelentésre kérte az alperest, majd az ennek – előlegezendő – költségéről való értesülését követően visszavonta ezt a kérését. További információk beszerzésére kérte az alperest. 2020. május 11-én a közöttük létrejött megbízási szerződést felmondással megszüntette, majd május 25-én az előbbivel lényegében azonos tartalommal új megbízási szerződést kötöttek egymással a peres felek.
- [7] A felperes keresetében 10.923.000 forint kártérítés és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [8] Álláspontja szerint az alperes megszegte a közöttük létrejött megbízási szerződést, mert nem tájékoztatta arról, hogy hitelezői igényének a felszámolási eljárásban való bejelentése hiányában a készfizető kezesekkel szemben fennálló követelése is elenyészik. Állította továbbá, hogy az alperes megsértette a testi épséghez és egészséghez való jogát, mert hónapokon keresztül bizonytalanságban tartotta az őt megillető jogok felől, valamint megsértette az emberi méltóságát is, mert mulasztása folytán elvesztette a követelése érvényesítéséhez fűződő, Alaptörvényben biztosított jogát. E két személyiségi jogsértelme miatt jogsértésenként 1.500.000 (összesen 3.000.000) forint sérelemdíjigényt is érvényesített az alperessel szemben.
- [9] Az alperes és a pernyertessége érdekében beavatkozott felelősségbiztosító ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [10] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. Fellebbezése nem terjedt ki a testi épsége és egészsége megsértésére alapított követelésre. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – érdemét tekintve – helybenhagyta.
- [11] A bizonyítékok értékelése alapján mindkét fokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes megbízása nem terjedt ki a felperes felszámolási eljárásban való képviselőre, és nem terhelte a készfizető kezesekkel szembeni igényérvényesítés feltételeiről való tájékoztatás kötelezettsége sem. Következtetésük szerint az alperes a felperessel kötött szerződését megfelelően teljesítette, szerződésszegésből eredő kártérítési felelőssége nincs.
- [12] Az emberi méltóság megsértésére alapított kereset alaptalanságát a másodfokú bíróság azzal indokolta, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem esik egybe az alapjogok katalógusával, a bírósághoz fordulás joga Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) XXVIII. cikkében nevesített alapjog, amelynek érvényesülését az állam közjogi eszközökkel biztosítja, ezért a bírósághoz fordulás joga nem értelmezhető az általános személyiségi jog (az emberi méltóság) részeként, ami pedig kizárja a megsértésére alapított személyiségvédelmi szankció alkalmazhatóságát.
- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen új határozat hozatalával az elsőfokú ítélet megváltoztatása, az alperes 10.923.000 forint szerződésszegéssel okozott kár, 1.500.000 forint emberi méltóság megsértése miatt felmerült sérelemdíj, valamint járulékaik megfizetésére kötelezése iránt; másodlagosan az eljáró bíróságok valamelyikének új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

- [14] A felülvizsgálati kérelemnek az előzetes döntéshozatali indítvány tárgya szempontjából lényeges indokolása szerint a sérelemdíj iránti igénye elutasításával a másodfokú bíróság megsértette a Ptk. 2:42. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdésének a) pontját és 2:52. § (1) bekezdését.
- [15] A felperes állítása szerint az emberi méltósága egyrészt azáltal sérült, mert sürgősen volt hónapokig teljes bizonytalanságban az őt megillető jogok felől, másrészt azért, mert elvesztette a követelése érvényesítéséhez szükséges bírósághoz fordulás jogát. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a Kúria referenciahatározatára, amelyben hasonló esetre vonatkozóan nem vagyoni kártérítési igényt megalapozó személyiségi jogsértést állapított meg a Kúria.
- [16] A Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyává tett vagyoni kártérítési igény és a sérelemdíj tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazható 117. § (1) bekezdése alapján elrendelte az egyes követelések elkülönített tárgyalását, ugyanis a vagyoni kártérítési igény tekintetében a jogerős ítélet felülvizsgálható előzetes döntéshozatali indítvány nélkül is. Ebben a részében a felülvizsgálati eljárás folytatódott.
- [17] A sérelemdíj iránti igény tekintetében azonban az indítványozó tanács szükségesnek találta előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, mert el kíván térni a referenciahatározattól. Ezért ebben a részében a Pp. 417. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás elkülönített részét a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggesztette, és előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa elé.

III.

- [18] A Kúria Pfv.21.839/2011/3. számú referenciahatározata elvi tartalma szerint, ha az ügyvéd az ügyfelével kötött megbízási szerződést megszegve az ügyvédekről szóló – az elbíráláskor hatályos – 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: régi Ügyvédi tv.) 580. § szerinti kártalanítási igényt a 6 hónapos jogvesztő határidőn túl terjeszti elő és ezzel megfosztja ügyfelét az igény érvényesítésének e lehetőségétől, ezáltal sérül a félnek az az alkotmányos joga, hogy bírósághoz fordulhasson és jogait a törvény által felállított független és pártatlan bíróság bírálhassa el. Ez a referenciahatározatot meghozó felülvizsgálati tanács szerint olyan immateriális hátránynak minősül, amely kellő alapul szolgál a személyiségi jogok megsértésének a megállapításához és ennek alapján nem vagyoni kártérítés megítéléséhez a régi Ptk. 75. és 84. §-a, valamint a régi Ügyvédi tv. 23. §-a alapján.

IV.

- [19] Az indítványozó tanács – az ügyben eljáró másodfokú bírósággal egyező – álláspontja szerint a bírósághoz fordulás jogának sérelme az alapjogi sérelmen túl nem valósít meg egyúttal a polgári jog személyiségvédelmi eszközeivel védett személyiségi jogsérelmet is.
- [20] A felvetett jogértelmezési kérdéssel összefüggésben az indítványozó tanács mindenekelőtt fontosnak tartotta tisztázni, hogy az indítvány tárgyává tett jogkérdés a személyiség általános jogi védelme körében válaszolható meg, amelyet a jelenleg hatályos jogban a Ptk. 2:42. §-a biztosít. Az indítványozó tanács utalt a Kúria 2015.El.II.JE/P.1-3. számú végzésének indoklására, amely szerint a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése a régi Ptk. 75. § (1) bekezdéséhez hasonló tartalommal fogalmazza meg a személyiségi jogok általános védelmét, nevezetesen, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése sem tartalmaz olyan új rendelkezést, amely a személyiség általános polgári jogi védelme tekintetében a törvény hatálybalépését megelőzőhöz képest eltérő jogi megítélést tenne szükségessé. Kiemelte, hogy ennek – a személyiségérvényesítés

egyek aspektusaira utaló *exemplifikatív* felsorolás melletti – általános tartalma szerint a Ptk. a személyiség szabad érvényesíthetőségét részesíti jogi védelemben. Az indítványozó tanács rámutatott arra is, hogy a Legfelsőbb Bíróság a régi Ptk. 75. § (1) bekezdésének alkalmazása körében már egy egészen korai határozatában leszögezte, hogy az a magatartás sérti a személyhez fűződő jogokat, amely az embert személyiségi értékeinek a kifejtésében, személyiségének érvényesítésében akadályozhatja (Legfelsőbb Bíróság P.törv.20.769/1978., megjelent: BH 1979.204.).

[21] A személyiség általános polgári jogi védelmének rendje tehát az indítványozó tanács szerint a régi Ptk. hatályon kívül helyezésével és a Ptk. hatályba lépésével nem változott. Ezzel összefüggésben az indítványozó tanács hivatkozott a Kúria jogegységi ügyekben kifejtett gyakorlatára, kiemelve, hogy a korábban és jelenleg hatályos szabályok alapján meghozott határozatok összevethetők azonos normatartalom esetén (például: Jpe.I.60.003/2023/16.).

[22] Az indítványozó tanács tisztázta a bírósághoz fordulás jogának alkotmányos tartalmát, kitérve arra, hogy a bírósághoz fordulás az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jog (alapjog). Az Alaptörvény Szabadság és felelősség címe alatt biztosított alapjogok sérelme azonban az indítványozó tanács szerint nem valósít meg minden esetben automatikusan személyiségi jogi sérelmet is. Felidézte a Polgári Törvénykönyvről szóló T/7971. számú törvényjavaslat indokolását, amely szerint a „[j]avaslat az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vita kapcsán azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok (például az élethez, a testi épséghez, az egészséghez fűződő jogok) megsértése a személyiségi jogok magánjogi védelme körében is szankcionálható, de ezeknél is eltérőek az érvényesítésüket szolgáló jogi eszközök. Ennek megfelelően a Javaslat el kívánja kerülni, hogy az alkotmányos szabadságok, a nemzetközi egyezményekbe foglalt emberi jogok közül azokat is a magánjogi kódex tartalmazza, amelyeknek érvényesülését az államnak közjogi eszközökkel kell biztosítania, s amelyeknek védelmére a polgári jogi eszközök egyáltalán nem vagy csak kevésbé alkalmasak.” Az indítványozó tanács szerint az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni, ezért az a kérdés, hogy a bírósághoz fordulás jogának sérelmére hivatkozással lehet-e helye személyiségi jogvédelmi igénynek, kizárólag a Ptk. személyiségi jogi rendelkezései alapján dönthető el.

[23] Az indítványozó tanács a jogkérdés polgári jogi összefüggéseire rátérve fontosnak tartotta rögzíteni, hogy a Ptk. 2:42. §-a biztosítja a személyiségi jogok általános védelmét. A Ptk. 2:43. §-a nevesít egyes személyiségi jogokat. Az indítványozó tanács jelentőséget tulajdonít ugyanakkor annak, hogy ezek között a bírósághoz fordulás joga nem szerepel azzal, hogy a személyiségi jogok Ptk.-ban nevesített katalógusa azonban nem taxatív, a bírói gyakorlat feltárhat további személyiségi jogokat is. Rámutatott: a törvényben nem nevesített, külön szabályozással meg nem erősített személyiségi jogvédelmi igény akkor ismerhető el személyiségi jog megsértéseként, ha kiterjed rá a személyiségi jogok általános védelme, azaz akkor, ha sérti a Ptk. 2:42. §-át.

[24] Az indítványozó tanács arra is kitért, hogy a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése a személyiségi jogok közös ismervét, a (2) bekezdése a forrásukat határozza meg. Az (1) bekezdés értelmében minden személyiségi jog – függetlenül attól, hogy a törvény nevesíti-e vagy sem – a személyiség szabad érvényesíthetőségét jelenti (törvény és mások jogainak korlátai között). A (2) bekezdés értelmében pedig e közös ismervnek megfelelő személyiségi jogok az emberi méltóságból (és nem például a jogalkotó akaratából) fakadnak, és a törvény védelme alatt

állnak. Ebből következően az indítványozó tanács szerint lehetséges a törvényben külön nem szabályozott személyiségi jog bírói védelemben részesítése is.

[25] Kifejtette, hogy amikor a bíróságnak egy olyan személyiségi jogvédelmi igény megalapozottságáról kell állást foglalnia, amelyre alkalmazható különös rendelkezést nem talál a törvényben, a fentiek alapján azt kell vizsgálnia, hogy a sérelmezett magatartás a jogvédelmi igénnyel fellépő személy személyiségének szabad érvényesíthetőségét korlátozta vagy akadályozta-e. Ennek igenlő megválaszolhatósága esetén az indítványozó tanács következtetése szerint sérült az emberi méltóság tiszteletben tartásának törvényi követelménye.

[26] Utalt arra is, hogy a személyiség szabad érvényesíthetőségének egyes aspektusait felsorolja a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése. Ezek: a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév. A személyiség szabad érvényesíthetőségének törvényben felsorolt aspektusai között az alanyi jog bíróság előtti érvényesíthetősége nem szerepel. A törvény megfogalmazásából azonban az indítványozó tanács szerint az is egyértelmű, hogy a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésébe foglalt felsorolás nem teljes, a személyiség érvényesítésének vannak más területei és módjai is. Ezek körének meghatározása viszont szerintem nem nélkülözheti a személyiség mibenlétének meghatározását.

[27] Az indítványozó tanács az indítványban kitért a személyiség fogalmának meghatározására is. Ezzel összefüggésben rögzítette, hogy a személyiség fogalmát sem a Ptk., sem más törvény vagy egyéb jogszabály nem határozza meg, általános definiálása az alkotmánybírói és a bírói gyakorlatban sem történt meg. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság mindössze a három összetevőjét azonosította az ember személyiségének. Ezek: a testi, szellemi és erkölcsi szférák [21/1996. (V. 17.) AB határozat indokolásának V.1. pont ötödik bekezdése; 32/2010. (III. 25.) AB határozat indokolásnak 8.2. pont utolsó bekezdése]. A személyiségnek hivatalos jogi fogalma (még) nincs, ugyanakkor az indítványozó tanács részletesen bemutatta a jogirodalomban olvasható fogalom-meghatározásokat, kitérve például Petrik Ferenc definíciójára, amely szerint a személyiség „a test és a szellem elválaszthatatlan egysége, amely kifejezésre juttatja az egyén viselkedését és gondolkodását, ez a viselkedés és gondolkodás jelenti a személyiség értékminőségét, azt, amiben a személyiség különbözik mástól és ami lehetővé teszi, hogy más legyen, mint a többi. A személyiségi jog az általánosan jellemző értékminőséget védi. A személyiségi jogok ennek érdekében megteremtik egyfelől az ember önmegvalósításának feltételeit (elsősorban az egyén autonóm szférájának körülhatárolásával), másfelől biztosítják, hogy e feltételeket – a magánszférát – senki jogtalan külső beavatkozással meg ne sérthesse” (Petrik Ferenc: A kártérítési jog, Budapest, 2002. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó, 290. o.). Ezt a körülírást több szerző is elfogadja. Mindezeket figyelembe véve az indítványozó tanács úgy látja: „az ember személyiségének jogilag védett érvényesítése a testi, szellemi, erkölcsi önmegvalósítását jelenti, olyan cselekvési szabadságot, amely kifejezésre juttatja, megélhetővé teszi emberi mivoltának sajátos értékminőségét”.

[28] Az indítványozó tanács kiemelte: a bírósághoz fordulás jogának gyakorlása a jogalany önrendelkezési jogkörébe tartozik, önrendelkezésének ez az eleme valamilyen alanyi joggal való rendelkezést jelent. Ugyanakkor lényegesnek tartotta azt is tisztázni: ennek elmaradása, eredményessége vagy eredménytelensége semmit nem változtat a jogalany testi, szellemi vagy erkölcsi státuszán, nem befolyásolja emberi értékminőségének alakulását, nem jelent egyúttal önmegvalósítást is, pusztán érdekérvényesítés (különösen, ha vagyoni érdekek érvényesítéséről van szó). A személyiség pedig – az indítványozó tanács értelmezésében – nem az egyén érdekeinek összességéből tevődik össze, mindebből következően a bírósághoz

fordulás joga személyiségi jognak nem tekinthető, megsértése személyiségvédelmi eszközökkel nem szankcionálható.

V.

- [29] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában az indítványban megjelenő állásponttal értett egyet, a referenciahatározattól eltérően szerinte a fél és az ügyvéd közötti megbízási szerződéshez kapcsolódó ügyvédi mulasztás, amely megfosztja a felperest a bírósághoz fordulás jogától, nem minősül személyiségi jogi jogsérelemnek, ezért erre a tényre hivatkozva személyiségvédelmi szankció eredményesen nem érvényesíthető.
- [30] Egyetértett az indítványozó tanáccsal abban, hogy a személyiség általános polgári jogi védelmének rendje a régi Ptk. hatályon kívül helyezésével és a Ptk. hatálybalépésével nem változott. Ennek lényege szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, azok a törvény – ideértve a régi Ptk.-t, illetve a Ptk.-t is – védelme alatt állnak. A mindenkor hatályos Ptk. tehát a személyiség szabad érvényesíthetőségét részesíti kiemelt jogi védelemben. Az indítványozó tanáccsal egyezően kifejtette, hogy a személyiségi jogok ismérveit a Ptk. 2:42. § (1)-(2) bekezdései határozzák meg azzal, hogy ahogy arra az indítványozó tanács is utalt, a (2) bekezdésben szereplő felsorolás nem taxatív, következésképpen elvileg lehetséges a törvényben külön nem szabályozott személyiségi jog bírói védelemben részesítése is.
- [31] A legfőbb ügyész szerint a személyiségi jogi igény megalapozottságának megítélésénél azt kell vizsgálni, hogy a sérelmezett magatartás a jogvédelmi igénnyel fellépő személy személyiségének szabad kibontakozását, érvényesíthetőségét korlátozta vagy akadályozta-e. Ehhez szerinte szükséges a személyiség mibenlétének meghatározása is. Mivel a személyiség jogi fogalmát sem a Ptk., sem egyéb törvény vagy jogszabály nem határozza meg, a legfőbb ügyész szerint az értelmezésnél kiindulópontnak tekinthető az Alkotmánybíróság – indítványozó tanács által is idézett – megközelítése [21/1996. (V. 17.) AB határozat, 32/2010. (III. 25.) AB határozat]. Erre figyelemmel a legfőbb ügyész levezetése szerint is helyes az indítványozó tanács jogirodalmi idézetekkel is alátámasztott megállapítása, amelynek értelmében az ember személyiségének jogilag védett érvényesítése a testi, szellemi és erkölcsi önmegvalósítást jelenti, olyan cselekvési szabadságot, amely kifejezésre juttatja és megélhetővé teszi emberi mivoltának sajátos értékminőségét.
- [32] A kifejtettek alapján a legfőbb ügyész arra a következtetésre jutott, hogy helyes az az indítványozói álláspont, amely a bírósághoz fordulás jogát az Alaptörvényben biztosított alapjogként definiálja, és amelynek gyakorlása a jogalany önrendelkezési jogkörébe tartozik, az alanyi joggal rendelkezés elmaradása, eredményessége vagy eredménytelensége azonban nem az egyén autonómiáját vagy általánosan jellemző értékminőségét érinti, így nem illeszthető a Ptk.-ban egyébként taxatív meg nem határozott személyiségi jogok rendszerébe. Végezetül mindezt megerősítve a legfőbb ügyész is hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló T/7971. számú törvényjavaslat indokolására, amely kifejezetten kiemeli: „a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával”.

VI.

- [33] A felperes nyilatkozatában nem értett egyet az indítványozó tanács álláspontjával. Utalt arra, hogy a szakirodalomban olvasható olyan álláspont is, amely az indítványozó tanács érvelésével szemben az ő hivatkozását támasztja alá (Kemenes István: Az esély elvesztése mint vagyoni és nemvagyoni hátrány, Magyar Jog 2018/12. 661-662. o.). A hivatkozott jogirodalmi álláspont szerint az ügyvédi mulasztás az önrendelkezési jog sérelmét jelenti, az önrendelkezési jog pedig a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése értelmezési körébe vonható, és így annak sérelme egyúttal a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésének megsértését is jelenti.

- [34] A felperes szerint számos olyan eset fordulhat elő, hogy az alanyi jog jogosultja a bírósághoz fordulás sérelme alapján olyan, számára jelentős értéket képviselő követelés, illetve jog érvényesítésének az esélyétől esik el, amely okozhat olyan – akár végleges jellegű szellemi, pszichés megterhelést – sérülést, amely ugyan nem okozza az egészség sérelmét, de mégis negatívan kihat az emberi értékminőségre. A felperes értelmezése szerint az indítványozó tanács álláspontjának elfogadása azzal a következménnyel járna, hogy bizonyos esetekben megfosztja a sérelemdíj érvényesítésének a lehetőségétől azt a sérelmet szenvedő felet, aki – az ügyvédi mulasztás miatt – nem tudta igényét bíróság előtt érvényesíteni.
- [35] A felperes hangsúlyozta azt is, hogy az önrendelkezési jog az emberi méltóság egyik „szelvényjoga”, az önrendelkezési jog része tehát, hogy az egyén döntsön arról, hogy valamely igényét érvényesíti-e. Ezt támasztja alá szerinte az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) AB határozat V.2. pontja is. Lényegesnek tartotta azt is, hogy ha az önrendelkezési jog az emberi méltóság része, amely alapjognak a Ptk. személyiségi jogvédelmet is biztosít. Ha valamely ügyvédi mulasztás megfosztja az egyént az önrendelkezési joga gyakorlásától, hogy valamely igényt érvényesítsen, akkor vélekedése szerint az önrendelkezési jog megsértése egyúttal az emberi méltóság megsértését is jelenti.
- [36] Az alperes a jogegységi indítvánnyal összefüggésben nyilatkozatot nem tett.

VII.

- [37] A Jogegységi Panasz Tanács a következőkre alapozta döntését.
- [38] A Jogegységi Panasz Tanács az ügyszakosság különböző aspektusait már több határozatában tisztázta {lásd részletesen: Jpe.I.60.002/2021/7., Indokolás [20]-[23], Jpe.II.60.030/2023/11., Indokolás [27]-[28]}. A jelenlegi indítvánnyal összefüggésben – a korábban tisztázott kritériumokat e helyütt meg nem ismételve – az indítványozó tanács felvetéseire figyelemmel annak kell különös jelentőséget tulajdonítani, hogy mindkét határozatban ugyanazt, ugyanolyan tartalmú jogi rendelkezést kell-e alkalmaznia a Kúriának, más megfogalmazásban: a felvetett absztrakt jogkérdés azonos-e {eljárásjogi értelemben lásd: Jpe.II.60.027/2021/8., Indokolás [27]}.
- [39] Nem mellőzhető tehát annak megítélése, hogy a jelenlegi, az indítványozó tanács által elbírálandó ügyben és a referenciahatározat alapjául szolgáló ügyben alkalmazott jogszabályok különbözősége akadályoz-e a jogegységi döntés meghozatalának, és végső soron a kötelező jogértelmezés megállapításának. Kétségtelen, hogy a referenciahatározat a régi Ptk. rendelkezésein, az előzetes döntéshozatali indítvánnyal érintett ügy pedig a Ptk. rendelkezésein alapul.
- [40] Ahogy arra az indítványozó tanács is helyesen utalt, a jogegységi panasz eljárásokban már felvetődött az említett probléma. A Kúria Jogegységi Panasz tanácsa ilyen helyzetben annak tulajdonított jelentőséget, hogy a korábbi és a jelenleg hatályos jogszabály tartalmilag ugyanazt a rendelkezést foglalja-e magában {Jpe.I.60.003/2023/16., Indokolás [81]}. Ebből következően a kérdés megítéléséhez az értelmezendő jogi normában megjelenő magatartási szabályt, az a mögött meghúzódó jogalkotói koncepciót, a norma tartalmát (alkalmazási körét), és nem mellesleg szövegszerű megfogalmazását kell figyelembe venni, így állapítható meg következetes módon az, hogy a két jogszabály ténylegesen ugyanazt a tartalmat hordozza-e. A konkrét esetben a korábban hatályos régi Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint „[a] személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.” Ehhez képest a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a]z emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.” A hivatkozott normaszövegek szövegszerű hasonlósága mellett azok céljának és tartalmának egyezősége sem lehet vitás: mindkét törvény kimondja a személyiségi jogok védelmét, emellett a jogalkotó

megfogalmazza azt a követelményt is, hogy a személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

- [41] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. A Ptk. törvényjavaslatához fűzött miniszteri indokolás szerint a régi Ptk. szabályához képest a Ptk. megalkotója dogmatikai szempontból pontosította a régi Ptk.-ban olvasható megfogalmazást, emellett továbbra is a fent említett két elemből felépítve fogalmazza meg a személyiségi jogi generálklauzulát: egyik elemként a 19. század eleji magánjogi kodifikációs tervezetekből ismert, a személyiségi jogok lényegét és rendeltetését kifejező általános szabályt fogad el; második elemként megismétli a régi Ptk. „indító” szabályát. A két normatív elemből együttesen képzett generálklauzula alapján bármely személyiségi jog – a nem nevesítettek is – védelemben részesülnek.
- [42] Mindezek alapján a Jogegységi Panasz Tanács nem talált a két jogszabályhely között olyan koncepcionális, tartalmi vagy szövegszerű eltérést, amely a polgári jog területéhez tartozó személyiségi jogok alapvető jogi természetéhez kapcsolódó egységes jogértelmezés kialakítását akadályozta volna.
- [43] Az összevethetőség kritériumainak tisztázását követően – érdemben – a Jogegységi Panasz Tanács három kérdéskört vizsgált: elsőként a személyiség és az ebből levezethető személyiségi jogok fogalmát és tartalmi elemeit, ezt követően a bírósághoz fordulás jogának lényegét és alapvető jogi természetét, végezetül a két kérdéskört egymásra vetítve azt elemezte, hogy a bírósághoz fordulás jogának sérelme jelenti-e egyszersmind a személyiség jog megsértését is.
- [44] A jogkérdés érdemi tárgyalása körében mindenekelőtt utal arra a Jogegységi Panasz Tanács: helytállóan hivatkozik arra az indítványozó tanács, hogy a személyiségnek általános jogi fogalma nincs. Ugyanakkor az indítványban idézett meghatározások összegzéseként megfogalmazható, hogy az emberi személyiség olyan belső jellemzők összessége, amelyek meghatározzák az egyén viselkedésének, gondolkodásának és érzelmeinek jellegzetes mintázatát. Ez utóbbi három elemmel összhangban nevesíti az Alkotmánybíróság – az indítványozó tanács és a legfőbb ügyész által is idézett határozataiban – az emberi személyiség három, jog számára is megragadható összetevőjeként a testi, a szellemi és az erkölcsi tulajdonságok, meghatározottságok körét {21/1996. (V. 17.) AB határozat, megerősítette: 3255/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [38], 32/2010. (III. 25.) AB határozat, megerősítette: 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [35], [42], [51]}.
- [45] A személyiség fogalma a fentieknél egzaktabb módon a jogterület sajátosságaira figyelemmel nem határozható meg. Ugyanakkor a személyiséggel összefüggő jogi szabályozás megfelelő alkalmazásához a Jogegységi Panasz Tanács szükségesnek látta néhány alapvető szempont tisztázását a következők szerint. Általánosságban elmondható, hogy a jogi szabályozás tárgyai azok a társadalmi interakciók, amelyeknek nagy része a külső világban jelenik meg: mindenki számára érzékelhető jogi tényekként alakítják a polgári jog területén szabályozott különböző jogviszonyokat. Vannak azonban olyan társadalmi vonatkozások is, amelyek túlmutatnak az érzékelhető külső világ jelenségein, valami olyanra, ami nem a külső világ része, amit nem határoznak meg egyértelműen a külső világ történései, ez az önmeghatározó és öncélú személyiség. A jognak e körben tehát tekintettel kell lennie olyasmire, ami – mint a fent kifejtettekből kiderült – nem része az érzékelhető külvilágnak, hanem túlmutat rajta. Ez a negatív meghatározás az, ami élesen elhatárolja a személyiségi jogot a polgári jog egyéb ágaitól, egyszersmind meghatározza a vizsgálódás megfelelő irányát

is, amelynek így az emberi személy egyedi és számba vehetetlen belső tulajdonságainak megfigyelését és a jogsértések e belső tulajdonságokra gyakorolt hatását kell megcéloznía.

[46] A tételes szabályozás szintjén a polgári jogban a Ptk. a személyiségi jogokat „Az ember mint jogalany” címet viselő Második Könyv Harmadik Részében szabályozza, így nem hagy kétséget afelől, hogy – a korábban vázolt elméleti megfontolásokkal összhangban – a szabályozás centrumában ebben a tárgykörben az ember áll. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az ember jogi alaphelyzetéhez hozzátartozik az az alapjog is, amely a jogképesség formális kategóriáját kitölti, és az emberi minőséget kifejezi: az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá {64/1991. (XII. 17.) AB határozat, megerősítette: 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [27], legutóbb: 19/2024. (XI. 11.) AB határozat, Indokolás [42]}. Más megfogalmazásban „[a] személyiség valóságos társadalmi értékelésének, a személyiség akadálymentes érvényesülésének előfeltétele az emberi méltóság tiszteletben tartása. A személyiség értékének megfelelő érvényesítéséhez arra is szükség van, hogy a társadalmi egyedet emberként, önálló személyiségként elismerjék” (Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban, Budapest, 1979. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 419. o.).

[47] Az emberi méltóság elismerésének egyenes következménye a Ptk.-ban a személyiség védelme. A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése kifejezetten kimondja: „[a]z emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.” Bár a Ptk. általános jogvédelmi klauzulája önmagában lehetővé teszi, hogy a törvényben nem szereplő személyiségi jogok is érvényesíthetők legyenek, ennek kettős feltétele van, egyfelől az emberi személyiség fent meghatározott definíciójához, az ember személyéhez szorosan kapcsolódó, azt belső valójában, tulajdonságaiban megérintő jog kell, hogy legyen. Másfelől a Ptk. a védelem célját is megszabja, amikor kimondja, hogy a jogvédelem célja a személyiséghez kötődő jog (személyiségi jog) szabad érvényesítése, egyszerűen szólva az ember belső jellemzőihez kapcsolódó jogok szabad gyakorlása, kibontakoztatása. Ezt a kvalitatív követelményt jeleníti meg a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése, amikor a személyiségvédelem esszenciáját megragadva rögzíti: mindenkinek joga van ahhoz, hogy személyiségét szabadon érvényesítse és hogy őt abban senki ne gátolja.

[48] A Ptk. védi a törvénykönyvben kifejezetten nem szereplő személyiségi jogokat is (ez nem is lehetne másként, tekintve, hogy – amint a korábbiakból kiderült – az emberi személy belső jellemzői felleltározhatatlanok), emellett azonban a 2:43. § példálózó jelleggel nevesít is kifejezetten egyes személyiségi jogokat, a fenti definícióval összhangban a testi (például testi épség és egészség), szellemi (például a személy hátrányos megkülönböztetése) és erkölcsi (például a becsület és jóhírnév védelme) tulajdonságokból közvetlenül következő jogként.

[49] Ahogy arra a legfőbb ügyész is utalt, a Ptk. az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vitát érintően azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre hangsúlyozottan nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok a személyiségi jogok részeivé is váltak, sőt, mind az alapjogi, mind a polgári jogi jogvédelem kiinduló pontjait képezik (például az emberi méltósághoz való jog, testi épséghez, egészséghez való jog). Ugyanakkor a Ptk. el kívánja kerülni, hogy az alkotmányos szabadságok, a nemzetközi egyezményekbe foglalt emberi jogok közül azokat is a magánjogi kódex tartalmazza, amelyeknek érvényesülését az államnak közjogi eszközzel kell biztosítania, és amelyeknek megvalósítására a polgári jogi eszközök egyáltalán nem, vagy csak kevésbé alkalmasak {Jpe.III.60.015/2023/17., Indokolás [22]}.

- [50] Ennek szükségszerű velejárójaként eltérőek az alapjogok és személyiségi jogok érvényesítését szolgáló jogi eszközök is. A Ptk. 1:1. §-a szerint a törvény a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait. Ebből következően a személyiségi jogok az állampolgárok egymás közötti viszonyaiban érvényesülnek, alapvetően abszolút szerkezetű jogviszonyok, feltétlen és kizáró védelemben részesítve a jogosultat, megsértésük esetén relativizálódnak, a jogosult és a jogsértő személy között hoznak létre relatív szerkezetű, polgári jogi jogviszonyokat. Az ebben a relációban érvényesíthető polgári jogi jogkövetkezmények körét pedig alapvetően a Ptk. 2:51-53. §-ai határozzák meg (ebben az értelemben a polgári jogi és közjogi igényérvényesítés eltéréseiről lásd: Kúria Pfv.21.186/2022/10.).
- [51] A személyiségi jogokkal szemben a bírósághoz fordulás joga eredetét tekintve első generációs alapjogként, szabadságjogként írható le.
- [52] Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk 1. bekezdése szerint „[m]indenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában.” A tisztességes eljáráshoz való jogot, ahogyan azt a hivatkozott egyezményi rendelkezés biztosítja, a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni, amely előírja, hogy a peres feleknek rendelkezésére álljon egy hatékony bírói jogorvoslat, amely lehetővé teszi polgári jogaik érvényre juttatását. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) szerint mindenkinek joga van arra, hogy bírósághoz forduljon „polgári jogaival és kötelezettségeivel” kapcsolatban. Ilyen módon a 6. cikk 1. bekezdése az EJEB gyakorlatában magában foglalja a „bírósághoz való jogot”, amelynek egyik aspektusa a hozzáférés joga, azaz polgári ügyekben a bíróság előtti eljárás megindításához való jog (EJEB Beles és mások kontra Cseh Köztársaság, § 49; Golder kontra Egyesült Királyság, § 36; lásd részletesen: ECHR, Kézikönyv a 6. cikkről, A tisztességes eljáráshoz való jog (polgári jogi ág), II. Bírósághoz való jog).
- [53] Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke szerint „[m]indenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz”. Az uniós jogban a védelem igen széles körű, mivel bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosít. E jog jelentőségét felismerve az Európai Unió Bírósága már a Chartát megelőzően 1986. május 15-i ítéletében ezt a jogot az uniós jog általános elveként ismerte el {222/84. sz. Johnston-ügy [EBHT 1986., 1651. o.]; lásd még: a 222/86. sz. Heylens-ügyben 1987. október 15-én hozott ítéletet [EBHT 1987., 4097. o.], valamint a C-97/91. sz. Borelli-ügyben 1992. december 3-án hozott ítéletet [EBHT 1992., I-6313. o.]}.
- [54] Mind az EJEE, mind a Charta szabályai azt a kötelezettséget írják elő az egyezményben részes államok, illetve a tagállamok számára, hogy azok kötelesek minden polgári jogi jog és kötelezettség tekintetében bírói utat biztosítani.
- [55] Az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy (...) valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.” Az Alkotmánybíróság értelmezésében ez a szabály a fentebb idézett emberi jogi előírásokhoz hasonlóan nem csupán a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos garanciáit fogalmazza meg, hanem a bírósághoz fordulás materiális jogát is garantálja [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 3/2006. (II. 8.) AB határozat, 59/1993. (XI. 29.) AB határozat]. Az újabb alkotmánybírói döntések közül is néhányat felidézve: a tisztességes eljárás a perben meghatározott garanciák biztosítását jelenti, amelyek között szerepel a bírósághoz fordulás joga is {3235/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [16]}, a tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz

való jog részjogosítványa különösen: a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]-[13]}.

- [56] A fentiekből következően a bírósághoz fordulás joga olyan szabadságjog, általános jogelv, illetve alapjog, amely az egyén védelmét helyezi a középpontba a közhatalom jogtalan behatásaival szemben. Az állam feladata e jogok megfelelő szintű jogi, intézményi és anyagi garanciáinak megteremtése. A kifejtettek alapján fontos hangsúlyozni, hogy a bírósághoz fordulás joga az állampolgár és az állam viszonyrendszerében értelmezhető, e jog kötelezettje az állam, megsértésének következményei pedig az emberi jogi és alkotmányjogi jogvédelmi mechanizmusokkal háríthatók el. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy az alapjogoknak a magánjogi viszonyokban és az ezekkel összefüggő bírósági eljárásokban ne kellene megfelelően érvényesülniük. Ezt szolgálja egyfelől a jogviszonyok alaptörvénykonform értelmezése, másfelől a bírósághoz fordulás jogával összefüggő részletszabályok, amelyeket különböző törvények, különösen eljárásjogi rendelkezések tartalmaznak.
- [57] A fentiek kifejtésére a személyiségi jogok és a bírósághoz fordulás jogának összevetéséhez, a helyes jogértelmezés megtalálásához volt szükség. A kifejtettek alapján látható: a személyiségi jogok és az alapjogok más-más viszonyrendszerben írhatók le. Amíg a személyiségi jogok a polgári jog körében a jogalanyok egymás közötti viszonyában érvényesülnek, addig az alapjogok az alkotmányjog térrénumában elsősorban az állam – az egyes állami szervek mint a közhatalom letéteményesei – és állampolgár viszonyrendszerében fogalmaznak meg jogokat és kötelezettségeket.
- [58] Bár mindkét értelemben alanyi jogi jogosultságról beszélhetünk (az alapjogok és a személyiségi jogok is alanyi jogot keletkeztetnek), a Ptk. törvényjavaslatának fentebb idézett miniszteri indokolásából kiolvasható jogalkotói cél kifejezetten az volt, hogy a polgári jog adta jogvédelem csak bizonyos körben mutasson átfedést az alapjogi jogvédelem esetköreivel. Leegyszerűsítve: nem minden alapjog egyben személyiségi jog is, következésképpen tovább kell vizsgálni a fél által állított jogsérelmet abból a szempontból, hogy az a fél személyiségét érinti-e, a személyiség jogi jogérvényesítés lehetőségének esetleges megállapíthatósága érdekében.
- [59] Annak megítéléséhez, hogy milyen esetekben beszélhetünk egyszerre alapjogi és polgári jogi jogvédelemről is, a polgári jogban megjelenő személyiség fogalmából kell kiindulni. E körben helytállóan világít rá az indítványozó tanács arra, hogy az ember személyiségének jogilag védett érvényesítése a korábban bemutatott testi, szellemi, erkölcsi tulajdonságok védelmét, az ezekkel összefüggő önmegvalósítását jelenti, a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján olyan cselekvési szabadságot, a személyiség szabad érvényesítését célozza meg, amely kifejezésre juttatja, megélhetővé teszi emberi mivoltának sajátos értékmínőségét. Ebből következően az emberi méltóságból levezethető személyiségi jogok körében tehát olyan jogosultságok azonosítására van lehetősége a bíróságoknak, amelyek közvetlenül az ember emberi mivoltából következnek.
- [60] Nem vitás, hogy a bírósághoz fordulás jogának gyakorlása alapjogi természete ellenére a jogalany önrendelkezési jogkörébe tartozik, szoros összefüggést mutat az emberi méltósággal, amely mind az alapjogok, mind a személyiségi jogok egyik legalapvetőbb igazodási pontját jelenti. Az ember önrendelkezésének ez az eleme valamilyen alanyi jogával való rendelkezést jelent, ami az eldöntendő jogkérdés szempontjából viszont kiemelten lényeges: ennek elmaradása, eredményessége vagy eredménytelensége önmagában semmit nem változtat a jogalany testi, szellemi vagy erkölcsi státuszán, nem befolyásolja emberi értékmínőségének alakulását, nem jelent egyúttal önmegvalósítást is. A lényegét összefoglalva: nem mutatható ki közvetlen kapcsolat az emberi személyiség és e jog gyakorlása vagy nem gyakorlása között.

- [61] A bírósághoz fordulás joga közvetlenül nem az egyén személyes autonómiájának védelmét szolgálja, nem az általános jellemző értékminőséget védi, hanem fontos jogállami kritériumként a jogviták rendezésére hivatott intézmények létrehozását és fenntartását, megfelelő működtetését írja elő az állam mint kötelezett számára.
- [62] Továbbmenve: a személyiségi jogérvényesítés feltétele a személyiségi alanyi jogot sértő vagy veszélyeztető magatartás, amely a jogsértő és a sérelmet szenvedett fél között fennálló kapcsolatban polgári jogi, ezen belül személyiségi jogviszonyt keletkeztet (Kúria Pfv.21.186/2022/10.). Ennek hiányában azonban nem képzelhető el igényérvényesítés polgári bíróság előtt a fél személyiségi jogának megsértésére hivatkozással.
- [63] A kifejtettek alapján a Jogegységi Panasz Tanács úgy ítélte meg, hogy a bírósághoz fordulás joga nem személyiségi jog, ebből következően pedig közvetlenül e jog sérelme alapján személyiségi jogi igény eredményesen nem érvényesíthető, személyiségi jogvédelmet nem alapol meg. Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy megsértése esetén a megfelelő alkotmányjogi és emberi jogi mechanizmusok nem vehetők igénybe, mint ahogy azt sem, hogy e jognak és tágabb értelemben véve a tisztességes eljáráshoz való jognak az eljárások során nem kellene mindvégig érvényesülniük.
- [64] Végezetül, a felperes nyilatkozatára figyelemmel az egyértelműség kedvéért a Jogegységi Panasz Tanács szükségesnek tartja röviden tisztázni a következőket. A felperes szerint számos olyan eset fordulhat elő, hogy az alanyi jog jogosultja a bírósághoz fordulás sérelme alapján olyan, számára jelentős értéket képviselő követelés, illetve jog érvényesítésének az esélyétől esik el, amely okozhat akár végleges jellegű szellemi, pszichés megterhelést, sérülést. Ezzel összefüggésben a Jogegységi Panasz Tanács hangsúlyozza: természetesen elvi szinten nem kizárt, hogy a bírósághoz fordulás jogának sérelme mellett a jogsérelmet szenvedő személy a jogi képviselő mulasztása folytán más szempontból is sérelmet szenved el, így például a perindítás elmulasztása esetén a testi vagy lelki egészséghez való személyiségi joga sérül. Ilyen esetben azonban a személyiségi jogi jogérvényesítés alapja már nem a bírósághoz fordulás joga mint alapjog sérelme lesz, hanem a most vizsgált kérdéshez képest többlettényállási elemként a Ptk. tételes rendelkezéseinek megfelelő személyiségi jog megsértése, amely így megnyithatja az utat a személyiségi jogi igényérvényesítés felé. Ettől eltérő megoldás oda vezetne, hogy egy külön jogvédelmi mechanizmussal biztosított jog automatikus személyiségi jogi eszközökkel való megerősítése a rendelkezésre álló jogvédelmet szükségtelenül megkettőzi, ezzel pedig gyakorlatilag kiüresíti a személyiségi jogi szankciók megítélésének Ptk.-ban előírt feltételeit. A személyiségi jogvédelem önálló igény, nem pedig más polgári jogviszonyokból származó igényekkel versengő, még kevésbé azok alkalmazhatatlansága esetén hivatkozható *szubszidiárius* jogcím.
- [65] A kifejtettek alapján a Jogegységi Panasz Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a bírósághoz fordulás jogának sérelme önmagában nem minősül személyiségi jogi sérelemnek. E jogértelmezést mind a régi Ptk., mind a Ptk. hatálya alatt indult ügyekben alkalmazni kell.
- [66] A felülvizsgálati kérelem elbírálására a folytatódó felülvizsgálati eljárásban a megállapított kötelező jogértelmezésre figyelemmel kerül majd sor azzal, hogy az indítványozó tanács a Kúria Pfv.21.839/2011/3. számú határozatától a bírósághoz fordulás jogával összefüggő személyiségi jogi igény tekintetében eltérhet. Az és a Kúria azonos tartalmú határozatai a jövőben nem hivatkozhatók kötelező erejű döntésként.

VIII.

- [67] Mindezekre tekintettel a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, a 25. §-a, a 32. § (1) bekezdés b) pontja, a 33. § (1) bekezdés b) pontja, továbbá a 40. § (1) és (2) bekezdései alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[68] A Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2025. június 2.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné s.k. bíró, dr. Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró